

гребенарски занаят или с труда на полето. С нескрита гордост споделиха, че истинското им призвание е древната и доходоносна, макар и опасна, професия на конекрадството”. Петуленгро допълва: „...Името им на български е „гребенарис”, а на турски „таракджис”, другите цигански групи ги наричат „завракчис”... Най-крадливото племе в България. Рядко явление е между тях да има мъж, който да не е бил в затвора за конекрачество. Тази форма на кражба те практикуват отдавна.... При празнуването на Богородица преди да вдигне наздравица, всеки мъж произнася кратка реч, пожелавайки на сътрапезниците си здраве и просперитет, а на местните хора – нещастие и разорение „и нека всеки от нас открадне 30 коня, преди да свърши годината” (Макфий 2007: 79-80; Petulengro 1915-16: 25, 32-33, 51).

Този традиционен цигански поминък, независимо от формата на държавно управление, попада под ударите на закона. След Старозагорското въстание през 1875 г. в каушите на конака комитите са затворени заедно с „...и други затворници, между които мнозина цигани конекражди...”. Когато на следващата година бунтовникът Захари Стоянов е докаран в Сливенския затвор, затворниците „бяха повечето черкези, турци, цигани конекражди и пет-шест души българи за разни неполитически престъпления” (Илков 1908: 189; Стоянов 1983: 688-689).

Конекрадите се търсят, залавят, осъждат, излежават присъдите си в затворите. За това намираме многобройни сведения и в различни държавни документи.

На 31 август 1918 г. в гр. Аккъдънлар (дн. гр. Дулово – б.а.) се предават от пристава на конния полицейски стражар трима арестувани конекражди: Халил Изетов, циганин от с. Дера махле (дн. с. Долец – б.а.), Силистренско и Ахмед Мустафов и Мехмед Мехмедов Сюлейманов от с. Осеново, Шуменско заедно с един кон да ги откара Шумен. По пътя се опитват да избягат и стражарят ранява Изетов, а Мустафов успява да изчезне (ДВИА Велико Търново, ф.40, оп.ІІ, а.е.744, л.293). На 21 февруари 1929 г. жител на с. Арнаутито, Старозагорско декларира в Старозагорския полицейски участък, че е закупил кон от джамбазина Петър Иванов, циганин чергарин, който в последствие се оказва краден. Предава коня в участъка до разглеждане на делото по кражбата. В хода на разследването се прилага акт, изготвен на 5 февруари 1925 г. от кмета на с. Арнаутито. В него се посочва, че въпросният циганин от гр. Златица, предната година се установява на постоянно местожителство в селото. Представя разрешителни за продажба на коне – дейност, с която ще се занимава и тук. Още с първите продажби се оказва, че конете са крадени. При последвалата проверка на разрешителните, издадени от кметовете на гр. Татар Пазарджик и Златица, се установява, че са фалшиви. При опит за арест, джамбазинът успява да избяга. Тогава полицейските органи задържат в гр. Златица жена му с трите им деца. Конфискуват откритите при тях крадени коне. Цялото семейство,